

Za gospodarje

Maribor, dne 8. julija 1936.

Velik tabor Kmečke zveze pri Št. Lenartu v Slov. gor.

Slovenske gorice so zadnje čase čudovito oživele in stopajo na plan v novo, organizirano delo za naše dobro, trpeče, zlorabljeno in zapostavljeno slovenjegoriško kmečko in delavsko ljudstvo. Kakor če svež, hladen vetrovni dih zaveje skozi soparen, od solnca žgan, utrujajoč poletni dan, tako je sedaj med nami. Neslišno, a sigurno in krepko, sveže in pomladno je završalo v vsaki naši fari, ko so stopili naši orači zemlje slovenjegoriške, kmetje in delovno ljudstvo, do sedaj žalostno in obubožano radi vsemogočih gospodarskih in političnih kriz in neusmiljenih udarcev, skupaj, da si sami pomagajo; da si ustanovijo novo kmečko organizacijo: Kmečko zvezo, ki bo upoštevala njihove interese, delovala za dobrobit in pomoč našega kmeta, ki je bil vedno steber slovenstva, praktičnega, živega krščanstva in katoliške prosvete. Svež dih in novo življenje je torej zavelo v naše fare. Povsod so se ustanovljale pod vodstvom Josipa Spindlerja, ki je bil član pripravljalnega odbora, Kmečke zveze za naš slovenjegoriški okraj, ter drugih mladih, zavednih sodobno usmerjenih, požrtvovalnih moči, krajevne Kmečke zveze. Na ustanovnih občnih zborih so se že snovali živahni programi in načrti za bodoče delo. A treba je, da pridemo enkrat vsi Slovenjegoričani skupaj. Treba je, da skupno spoznamo, kako mogočne so postale naše kmečke čete enakomislečih, enakotrpečih in v skupni slogi pripravljenih novih moči za bodoče delo; treba je, da skupno spoznamo in usmerimo svoje moči in želje v določen program samopomoči in pravic, ki nam gredo po sami postavi božjega Zakonodajalca.

Zato prirejamo skupni kmečki tabor za ves slovenjegoriški okraj v središču, pri Sv. Lenartu. Vršil se bo v nedeljo dne 12. julija dopoldne. Ob osmih je skupna sv. maša. Nato ob pol devetih na posojilničnem dvorišču tabor, na katerem govori g.

Brodar, predsednik Kmečke zveze v Ljubljani, g. minister Vesenjāk iz Maribora in drugi.

Kmetje in vse naše delovno ljudstvo! Tabor, ki ga prirejamo, je vaš tabor! Tu se bo spregovorila odkrita beseda vam v čast, blagor in pomoč. Pridite torej vsi kot en mož. Vabimo ne samo Slovenjegoričane, marveč tudi sosede. Svež, pomladanski dih in novo življenje v Slovenskih goricah mora pognati stoteren sad!

Ustanovni občni zbor Kmečke zveze za fare: sv. Jurij v Ptujju, sv. Peter in Pavel, Vurberg, Hajdin, Sv. Vid, Sv. Marko, Sv. Janž na Dravskem polju in Sv. Urban se vrši v nedeljo dne 12. julija, ob pol desetih dopoldne v Ptujju v hiši Miha Brenčiča. Govorita poslanca Brenčič in g. banski svetnik Alojzij Janžekovič.

Letošnja srednja žetev.

Pšenična žetev po naših žitorodnih spodnjih krajih je v polnem teku. Pravih podatkov še ni, da bi se zamogla ustvariti resnična slika o letošnjem donosu pšenice. Po dosedanjih poročilih lahko računamo po vsej državi s srednjo žetvijo. V dobro poučenih krogih žitnih trgovcev v Vojvodini računajo povprečni donos pšenice od 8—9 q na oral pri dobri kakovosti ali kvaliteti. Tudi kvaliteta nove moke bo izborna, kolikor se pač da vnaprej presoditi, ker je pšenica dozorela v ugodnih vremenskih prilikah.

Na zunanjem žitnem trgu se cene dvigajo, kar bo za jugoslovanske producente zelo ugodno. Ako so istinita poročila iz Združenih ameriških držav, da je tamošnja žetev slabo izpadla, ne bo treba Jugoslaviji oddajati pšenice po tako nizkih cenah, kakor je to kazalo še pred tedni. Kolik bo naš izvoz, se še ne da reči. Vse-splošna pozornost je osredotočena na dejstvo, da bi podvzela država potrebne korake za vnovčenje letošnje žetve. V Belgradu se je že vršilo od Priviligirane iz-

vozne družbe sklicano posvetovanje v tem smislu, da bi vzela država v roke prodajo pšenice v inozemstvo. Povabljeni so bili na to konferenco tudi še žitni trgovci iz Novega Sada. Treba je nekaj hitro ukreniti, ker je še po večini pšenica v rokah kmetov, ki nimajo prikladnih skladišč in morajo blago prodati. Je pa že na obzoru nevarnost, da bo poseg države v prodajo odvišne žetve prišel nekoliko prepozno. Predpriprave za ta korak bi že morale biti izvršene pred enim mesecem. Med tem je že došlo do razsežne predprodaje in sicer se je gibal tozadevna pšenična cena med 100 do 115 Din. V zadnjem času ni nobenih zaključkov, ker vsakdo čaka, kaj da bo prišlo.

Celotna predprodaja je izven žitne borze. O teh prodajah splošnost ničesar ne zna in nimajo nobenega vpliva na občo ceno.

Treba bi bilo trgovino za gotovo dobo ali termin omejiti. Takozvano terminsko trgovanje bi se moralo sklepati na borzi. Priviligirana izvozna družba ali kako drugo državno podjetje bi najlažje izpeljalo terminsko trgovanje na borzi in bi bila s tem podana možnost, če ne držati do določenega termina in tudi inozemstvu nuditi možnost, da bi lahko kupovalo na naših žitnih borzah.

Na kak način in v kakih oblikah bo posegla država v žitno trgovanje, je še čisto neznano. Seve je pri celi zadevi vprašanje zalaganja z denarjem ali financiranje najtežavnejša plat celotnega državnega posega v žitno trgovino.

Ječmen je že požet. Donos je zelo dober, kvalitete poskušnje se še niso vršile. Novi ječmen so doslej prodajali samo kot živinsko krmo po 80 Din. Ker je donos dovoljen, računajo, da bodo cene ječmenu padle.

Povpraševanje po naši stari koruzi narašča. Rumunija je prodala velike količine koruze preko morja in radi tega je bila Čehoslovaška prisiljena, da je svoje potrebe glede koruze krila iz Jugoslavije in je plačala 103 Din na mestu vlačilca ali šleperja. Omenjena cena se je zdela še v minulem tednu skoraj izključena, ker je notirala koruzo komaj 100 Din.

Na otrobih pri nas ni zalog, ker so bili vsi kot živinska krma prodani v Avstrijo.

V oči gled dejstvu, da bo vržen v kratkem času na trg novi oves, se vse vpra-

šuje, čemu še vzdržujejo na merodajnem mestu prepoved izvoza ovsa?

Nekaj o stanju letine.

Po poročilu Mednarodnega kmetijskega zavoda v Rimu je bilo stanje kultur splošno dne 1. junija t. l. zadovoljivo v Evropi ter približno enako kot lani. V državah ob Sredozemskem morju je bilo stanje slabše, v ostali Evropi pa boljše, tako da se je celotno stanje precej izenačilo. Zavod že podaja prvo cenitev evropske letine ter cenil letino v uvoznih državah na 295 milijonov meterskih stotov, letino v štirih podonavskih državah ter Poljski in Litvi pa na 121 milijonov meterskih stotov. Skupna cenitev je torej 416 milijonov stotov, v primeri s 421 milijonov stotov lani, 476 milijonov leta 1933, ki je bilo rekordno, in 347 milijonov stotov v povprečju v letih 1924 do 1928. Letina v uvoznih državah je torej za 8 odstotkov manjša kot lani ter za 3 odstotke večja kot v povprečju 1930—1934. Izvozne države izkazujejo povečanje letine za 20 odstotkov v primeri z letom 1935 in 16 odstotkov več kot v povprečju 1930—1934. To povečanje je tem pomembnejše, ker je bila skupna posejana površina letos zmanjšana. V Rusiji so bile vremenske razmere ugodne ter je pričakovati skoro iste letine kot leta 1935, ko je bila zelo ugodna.

V severnoameriških Zedinjenih državah bo letina ozimne pšenice, čeprav je višja kot v zadnjih treh letih, še vedno samo srednja.

V Kanadi je pričakovati, da bo letina višja kot v povprečju zadnjih treh let.

Madžarska cenil letos uradno svojo letino pšenice na 23.18 milijonov meterskih stotov, dočim je znašala letina lani 22.92 milijonov meterskih stotov. Tudi pričakujejo povečanje donosa rži, ječmena, ovsa itd. Prodaja presežkov pšenice je po uradni izjavi kmetijskega ministrstva tudi letos zagotovljena. Cene bodo iste kot lani za vsako posamezno postajo.

Poročilo z italijanskega živinskega trga.

V splošnem je bila na živinskem trgu zadnja dva meseca čvrsta tendenca, zlasti na onih trgih, ki so preje dobivali živino iz tujine. Na podeželskih trgih pa so

že začele cene padati, ker ne potrebujejo kmetje živine več za delo in so jo začeli zato odprodajati. V nekaterih pokrajinah, kakor v Emiliji, so zaradi tega cene naravnost silno padle, tako za par vprežnih volov tudi za več kot 1000 lir. Pri klavnih živini je padec cen znatno manjši.

Teleta pa so v ceni še čvrsta, ker jih kmetje zadržujejo za rejo. Posebno visoke cene za mleko zelo pospešuje rejo telet. Zato je ponudba na milanskem trgu zelo padla. V januarju je prišlo v Milanu povprečno na teden po 720 telet na trg, v aprilu le še 414 in v maju je to število zopet naraslo na 570.

V prodaji na debelo so se gibale cene živine v Milanu takole:

voli I. vrste	390	390
voli II. vrste	350	360
voli III. vrste	290	290
govedo I. vrste	360	370
govedo II. vrste	280	280
govedo III. vrste	210	220
teleta	od 340 do 550	520 do 370
prašiči nad 180 kg	490	525

Na italijanskem svinjskem trgu pa se je zopet enkrat uveljavila špekulacija. Z napačnimi podatki o preobilici prašičev je vrgla ceno od 525 lir najprej na 490, nato celo na 450 lir, a je potem cena zopet narasla na 470 in 490 lir.

Malo bolj ugoden je položaj na perutninskem trgu. V Milanu je padla cena za prima kokoši od 1020—1030 na 975—1000 lir za ducat, cena za drugovrstne kokoši pa se je popravila od 825—875 na 850—925 lir. Žive gosi so narasle v ceni od 500—600 na 525—600 lir. Kupčija je dobra.

Fizolova pršica.

Ker je lansko leto napravila fizolova pršica v naših krajih precejšnjo škodo, moram vendar opozoriti naše kmetovalce na tega nevarnega fizolovega škodljivca, ki je zelenkasto-rjave barve z izrazitimi stranskimi pegami. Samica, ki prezimi, pa je živo rdeča. Živalica je zelo majhna, da je s prostim očesom ne moremo videti, pač pa šele pri najmanj 15kratni povečavi. Zajedavca imenujemo z znanstvenim imenom *Tetranychus Althaeae* von Hantstein in ima dva para oči, kar je značilno za škodljivca.

Skodo, ki je povzročila ta zajedavec, pripisujejo kmetje in drugi navadno vremen-

skim neprilikam ali drugim uimam, ker je še pri nas pač škodljivec nepoznan. Z izsesavanjem soka povzročila na zgornji listni strani od cvetenja naprej v začetku belkaste lise, ki pozneje svetlo porumene in se širijo med listnimi žilami. Lise končno porjave. Na spodnji listni strani pa najdemo v moknati tvarini, ki nalikuje pajčevnasti mrežici, zajedavca. Listje se naravno suši in odpada, s čimer dela škodljivec na fižolu veliko kvar.

Živalica prezimi pod listjem na zemlji, zavita v gosto prejo; jajčeca pa na suhem odpadlem listju, pa tudi v razpokah in pod skorjo fižolovk z živalico vred.

V obrambne svrhe je torej potrebno fižolovke olupiti, da ne najde zajedavec zimskega zavetišča. Dobro je tudi fižolovke politi s petrolejem. Odpadlo listje moramo pobrati in sežgati. Priporočajo tudi poskropiti napaden fižol z mrzlo vodo, obnesla pa se je v zatiranju 30dstotna žvepleno-apnena brozga, s katero temeljito pobrizgamo rastline.

Pomembno se mi zdi opozoriti, da napada zajedavec tudi hmelj in rabimo v hmeljskih kulturah ravno fižol in krompir kot vabe za pršico.

Inž. Rado Šturm.

Gospodarske zanimivosti.

Še k vprašanju o razdolžitvi kmeta. Po poročilih iz Belgrada razmišljajo vladni krogi resno o končno veljavni rešitvi kmečke razdolžitve. Razdolžitve bo izpeljana v treh etapah. Predvsem bo urejeno razmerje posestnikov napram bankam. O tem bo predložila vladi Narodna banka na podlagi njenega tekom časa zbranega materiala gotove načrte. Nato bodo prišli na vrsto dolgovi kmetov pri trgovcih in slednjič obveznosti kmetov napram zasebnikom. Družbe se sploh ne omenjajo, ker njihove zahteve ne spadajo pod kmečko zaščito. Vprašanje kmečke razdolžitve bi naj predvsem omogočilo poslovanje denarnih zavodov. Da bo pa to mogoče, trdijo poročila iz Belgrada, bodo en del terjatev odpisali in sicer kmečke dolgove pri bankah za 20—30% in ne iz prodaje blaga nastale terjatve trgovcev za 50%, medtem ko bodo morali kmetje plačati trgovcem dolgove na blagu.

Socijalistom je samo za razredni boj. Te dni je bil objavljen načrt nove uredbe

o kmetijskih zbornicah. Tudi kmetje naj bi dobili svoje stanovsko zastopstvo, kakor ga imajo že delavci, trgovci, industrijci in tako dalje. Kmečki stan je pri nas zadnji stan, ki se organizira na stanovski podlagi. Načrt novega zakona ima svoje dobre, pa tudi senčne strani, kakor pač vsak zakonski načrt ter je sedaj še potrebno, da ga strokovnjaki preštudirajo in predlagajo potrebne spremembe. Najbolj upravičen je ugovor, da bi kmetijske zbornice postale po določbah novega zakona zgolj uradniški aparati, samo nekakšna fabrika za resolucije, dočim stvarne oblasti ne bi imela. Proti temu bo treba primerno nastopiti, da ne bomo dobili v Kmetijski druge Delavske zbornice. To je tudi edini stvarni ugovor, ki se ga lahko napravi pri novem zakonskem načrtu. Socijalistom pa nekaj drugega, ne ugaja. Njim je pač samo za razredni boj, da ne bi prišlo nikjer med stanovi do sporazuma. Ne ugaja jim, ker uvršča novi zakonski načrt v kmetijske zbornice tudi kmečke delavce. Socijalisti jih hočejo imeti v svojih Delavskih zbornicah, da bi jih potem lahko hujskali proti kmetu ter tako tudi na deželo zanesli razredni boj in sovražstvo. Saj dobro vedo, da jim pšenica gre v klasje le tam, kjer vlada sovražstvo, kjer med stanovi ni enotnosti. Mislimo, da bi se kmečki delavci lepo zahvalili, če bi jih hoteli pobasati socijalisti v svoje Delavske zbornice, kjer imajo besedo samo njihovi dobro plačani generali, delavec pa mora samo plačevati in vzdrževati to gospodo, pravice pa nimajo nobene.

Izvoz goveje živine v Nemčijo. Kakor poročajo iz Belgrada, je bil v Berlinu dosežen sporazum med našo državo in Nemčijo glede izvoza govedi. Jugoslavija je doslej govejo živino izvažala predvsem v Italijo in nekaj malega v Avstrijo. Z uvedbo sankcij smo izgubili italijanski trg. Novi sporazum bo omogočil, da prodamo na nemškem trgu več desetisoč glav goveje živine. Prva partija prvovrstne goveje živine (1500 glav) bo poslana v Nemčijo v teku prve polovice meseca julija. Prav tako je dosežen sporazum glede izvoza kvalitetnih vin v Nemčijo.

Žalostni položaj vinogradnikov. Kakor nam poročajo vinogradniki, trpijo letos vinogradi v Halozah in po Slov. goricah zelo hudo radi peronospora. O tej bolezni v minulih letih ni bilo veliko slišati, ker

je prevladovalo bolj suho vreme. Zaradi neprestanega deževja v letošnjem poletju se je peronospora izredno naglo razširila in ogroža trto z uničenjem. Vinogradniki so pridno škropili, a kaj, ko jim je dež škropljenje motil in sproti spirali. — Po naših kleteh je še vse polno vina, katerega je nemogoče prodati. Izvoz je čisto zamrl. Radi peronospore je treba vinogradnike opozoriti, naj se držijo glede vinskih cen in naj ne oddajajo svojih vinskih zalog pod ceno. Letos je pričakovati slabo vinsko letino in bodo cene staremu vinu poskočile.

Cene in sejmska poročila

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 4. julija 1936 so pripeljali 26 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 10—12 Din, slanina 10—12 Din. Kmetje so pripeljali 7 voz sena po 30—35, 1 lucerne 40, 2 slame 30—32, 14 krompirja 1.50, 3 čebule 4—5. Česen 6—8, zelje 0.50—3, kumarce 0.50—4, karfijola 3.50, hren 8, buče 1—3, paradižniki 6—8, fižol v stročju 4—4, grah v stročju 2, celi orehi 12, luščeni 28. Na trgu je bilo 8 vreč pšenice po 1.50, 7 vreč rži 1.50, 8 ječmena 1.50, 6 koruze 1—1.25, 6 ova 1, 9 prosa 1.50, 8 ajde 1, 3 prosenega pšena 4, 2 ajdovega pšena 3, 12 fižole 2—3. Sirovo maslo 18—24, smetana 8—10, mleko 1.50—2. Prinesli so 42 kokoši po 15—25, 966 piščancev 16—50, 10 gosi 25—30, 28 rac 10—15, 25 kuncev 5—30 Din.

Svinjski sejem v Ptujju, ki je bil v sredo dne 1. julija, je bil srednje založen in tudi kupčija je bila srednja. V pretežni večini so prignali na sejem drobnarijo in sicer 178 prascev in 45 velikih svinj, skupaj 223 rilcev. Od teh so prodali 88 komadov. Cene so se zopet od zadnjega sejma neznatno dvignile in sicer so bile naslednje: Pršutarji 5—6 Din, mastne svinje 5.50 do 6.50 Din, plemene 4.50 do 5 Din za 1 kg žive teže; mrtve teže 8 do 8.50 D za 1 kg; prasce stare 6 do 12 tednov so prodajali po kakovosti od 60 do 120 Din enega. Prihodnji svinjski sejem bo v sredo dne 8. t. m. na mestnem sejmišču v Ptujju.

Zahtevajte povsod

»Slovenskega gospodarja«!